

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

Konkluzje Rady z dnia 11 maja 2010 r. w sprawie społecznego wymiaru kształcenia i szkolenia

(2010/C 135/02)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

MAJĄC NA UWADZE:

1. Konkluzje Rady i przedstawiciele rządów państw członkowskich zgromadzonych w Radzie z dnia 14 listopada 2006 r. w sprawie skuteczności edukacji i szkoleń i równego dostępu do nich ⁽¹⁾, w których to konkluzjach zwrócono się do państw członkowskich o stworzenie systemu kształcenia i szkolenia, który gwarantowałby równość i niezależność możliwości, dostęp, traktowanie i wyniki od statusu społeczno-ekonomicznego i innych czynników mogących skutkować nierównymi szansami edukacyjnymi.
2. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie ⁽²⁾, w którym to zaleceniu zwrócono uwagę, że należy zaoferować wszystkim możliwości nabywania kompetencji kluczowych i ofertę tę odpowiednio dostosowywać do potrzeb osób niemogących – z powodu nierównych szans edukacyjnych – bez specjalnego wsparcia w pełni zrealizować swojego potencjału edukacyjnego.
3. Rezolucję Rady z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie nowych umiejętności w nowych miejscach pracy ⁽³⁾, w której to rezolucji podkreślono, że należy prognozować zapotrzebowanie na umiejętności i podnosić ich ogólny poziom, za priorytet przyjmując kształcenie i szkolenie osób nisko wykwalifikowanych oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym.
4. Rezolucję Rady z dnia 23 listopada 2007 r. w sprawie unowocześniania szkół wyższych, by zwiększyć konkurencyjność Europy w światowej gospodarce opartej na wiedzy ⁽⁴⁾, w której to rezolucji potwierdzono, że należy zapewnić więcej możliwości uczenia się przez całe życie, poszerzyć dostęp do szkolnictwa wyższego osobom uczącym się w sposób nietradycyjny i uczącym się dorosłym, a także rozwijać w szkolnictwie wyższym element uczenia się przez całe życie.
5. Konkluzje Rady z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie uczenia się dorosłych ⁽⁵⁾, w których to konkluzjach podkreślono, że należy zadbać o podniesienie poziomu umiejętności wśród wciąż dużej grupy pracowników nisko wykwalifikowanych, i w których zwrócono uwagę, że uczenie się dorosłych pomaga zwiększać spójność społeczną i rozwój gospodarczy.
6. Decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1098/2008/WE z dnia 22 października 2008 r. w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010) ⁽⁶⁾, w której to decyzji stwierdzono, że jedną z podstawowych przeszkód w integracji społecznej jest niedobór podstawowych umiejętności i kwalifikacji dostosowanych do potrzeb rynku pracy.
7. Konkluzje Rady i przedstawiciele rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie przyszłych priorytetów ściślejszej europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) ⁽⁷⁾, w których to konkluzjach podkreślono, że kształcenie i szkolenie zawodowe nie tylko zwiększa konkurencyjność, stymuluje wydajność przedsiębiorstw i zachęca do innowacji w kontekście globalnej gospodarki, lecz także sprzyja równości, spójności, rozwojowi osobistemu i aktywności obywatelskiej i że należy propagować atrakcyjność kształcenia i szkolenia zawodowego wśród wszystkich grup docelowych.

⁽¹⁾ Dz.U. C 298 z 8.12.2006, s. 3.⁽²⁾ Dz.U. L 394 z 30.12.2006, s. 10.⁽³⁾ Dz.U. C 290 z 4.12.2007, s. 1.⁽⁴⁾ Dok. 16096/1/07 REV 1.⁽⁵⁾ Dz.U. C 140 z 6.6.2008, s. 10.⁽⁶⁾ Dz.U. L 298 z 7.11.2008, s. 20.⁽⁷⁾ Dz.U. C 18 z 24.1.2009, s. 6.

8. Konkluzje Rady i przedstawiciele rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie przygotowania młodzieży na wyzwania XXI wieku: program europejskiej współpracy w dziedzinie szkolnictwa⁽⁸⁾, w których to konkluzjach zachęcano państwa członkowskie, by zapewniły dostęp do dobrych jakościowo szans i usług edukacyjnych zwłaszcza dzieciom i młodzieży, które z powodów osobistych, społecznych, kulturowych lub ekonomicznych znajdują się w mniej korzystnej sytuacji.
9. Konkluzje Rady z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie kształcenia dzieci ze środowisk migracyjnych⁽⁹⁾, w których to konkluzjach zwrócono się do państw członkowskich, by przedsięwzięły odpowiednie środki na stosownym szczeblu odpowiedzialności – lokalnym, regionalnym lub krajowym – by zapewnić wszystkim dzieciom sprawiedliwe i równe szanse oraz wsparcie konieczne do pełnego rozwoju potencjału, niezależnie od tego, z jakich środowisk dzieci te pochodzą.
10. Rezolucję Rady z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie odnowionych ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży (2010–2018)⁽¹⁰⁾, w której to rezolucji zwrócono się do państw członkowskich, by zapewniły młodym ludziom równy dostęp do dobrego jakościowo kształcenia i szkolenia wszystkich szczebli i zadbały o lepsze powiązania między edukacją formalną a pozaformalną,

SZCZEGÓLNIIE ZAŚ MAJĄC NA UWADZE:

Konkluzje Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”)⁽¹¹⁾, w których to konkluzjach za jeden z czterech celów strategicznych uznano promowanie równości, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej i w których wskazano pięć poziomów referencyjnych wyznaczających średni europejski wynik (pięć europejskich poziomów odniesienia) także kładących silny nacisk na równość,

W ŚWIETLE:

Konferencji „Inclusive Education: a way to promote social cohesion” (Edukacja inkluzywna sposobem na zwiększenie spójności społecznej), która odbyła się w Madrycie w dniach 11–12 marca 2010 r.,

ODNOTOWUJĄC, ŻE:

Systemy kształcenia i szkolenia w całej UE powinny gwarantować jednocześnie równość i wybitny poziom. Podniesienie stopnia wykształcenia oraz zapewnienie wszystkim możliwości nabywania kompetencji kluczowych są istotne nie tylko po to,

by stymulować wzrost gospodarczy i konkurencyjność, lecz także by ograniczyć ubóstwo i upowszechnić włączenie społeczne.

Proces włączania społecznego drogą kształcenia i szkolenia powinien polegać na stwarzaniu równego dostępu do dobrej jakościowo edukacji – i na równym traktowaniu – m.in. za pomocą oferty dostosowanej do indywidualnych potrzeb. Równocześnie powinien polegać na stwarzaniu równych szans na doskonałe wyniki przez próbę zapewnienia każdemu możliwości nabycia kompetencji kluczowych na jak najwyższym poziomie,

ŚWIADOMA, ŻE:

System kształcenia i szkolenia znacznie pomaga zwiększać spójność społeczną, aktywność obywatelską i samorealizację społeczeństw europejskich. Może dopingować do zdobywania wyższych szczebli drabiny społecznej oraz hamować spiralę ubóstwa, defaworyzacji społecznej i wykluczenia. Rolę systemu kształcenia i szkolenia można dodatkowo zwiększyć, dostosowując go do zróżnicowanego statusu obywateli, to znaczy ich bogactwa kulturowego, wiedzy i kompetencji, a także potrzeb edukacyjnych.

Edukacja nie jest jedyną przyczyną wykluczenia społecznego ani jedynym remedium na nie. Sama w sobie nie zaradzi skutkom licznych problemów, potrzeba więc podejścia przekrojowego, które połączy ją z szerszą pojętą polityką społeczną i gospodarczą.

Rosnąca konkurencja międzynarodowa sprawia, że potrzebne stają się wysokie umiejętności zawodowe, a równocześnie – kreatywność, innowacyjność i zdolność do pracy w otoczeniu wielokulturowym i wielojęzycznym. Tym ważniejsze jest więc – jeśli wziąć pod uwagę również presję demograficzną – by system kształcenia i szkolenia pomagał podnosić ogólny poziom wykształcenia, a jednocześnie gwarantował, że wszyscy ludzie: młodszy i starszy, niezależnie od statusu społeczno-ekonomicznego i uwarunkowań jednostkowych będą mogli w pełni rozwinąć swój potencjał, ucząc się przez całe życie. Szczególną uwagę w tym kontekście należy zwrócić na sytuację osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych, osób ze środowisk migracyjnych i społeczności romskiej.

Wraz z ujawnianiem się społecznych skutków kryzysu gospodarczego – oraz w kontekście Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010)⁽¹²⁾ – jasne staje się, że pogorszenie koniunktury uderzyło w grupy najbardziej defaworyzowane, a jednocześnie zagroziło działaniom budżetowym na te grupy ukierunkowanym,

⁽⁸⁾ Dz.U. C 319 z 13.12.2008, s. 20.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 301 z 11.12.2009, s. 5.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 311 z 19.12.2009, s. 1.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 119 z 28.5.2009, s. 2.

⁽¹²⁾ Patrz przypis 6.

STWIERDZA, ŻE:

Jeżeli Europa ma konkurować i prosperować jako gospodarka oparta na wiedzy, cechująca się trwałym, wysokim poziomem zatrudnienia i zwiększoną spójnością społeczną – tak jak przewiduje to strategia Europa 2020 – kształcenie i szkolenie w kontekście uczenia się przez całe życie staje się sprawą kluczową. Zapewnienie wszystkim możliwości nabywania kompetencji kluczowych w ramach uczenia się przez całe życie będzie miało zasadniczy wpływ na zwiększenie szans obywateli na rynku pracy, na włączenie społeczne i na samo-realizację.

Mając na względzie europejskie poziomy odniesienia uzgodnione na użytek strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020), należy pilnie ograniczyć obecny odsetek osób osiągających słabe wyniki w zakresie podstawowych umiejętności – zwłaszcza w zakresie czytania (obecne dane wskazują, że średnio co czwarty uczeń nie umie poprawnie czytać ani pisać) – oraz dalej redukować liczbę osób przedwcześnie kończących edukację; należy także objąć wczesną edukacją i opieką większą liczbę dzieci, podnieść liczbę młodych osób o wykształceniu wyższym oraz bardziej upowszechnić uczestnictwo dorosłych w procesie uczenia się przez całe życie. Potrzeby te są szczególnie pilne w przypadku osób ze środowisk defaworyzowanych, gdyż dla nich statystycznie każdy ze wspomnianych wskaźników jest znacznie niższy. Jedynie wtedy, gdy wyjdzie się naprzeciw potrzebom osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, można będzie osiągnąć cele wyznaczone na użytek ram strategicznych,

UWAŻA, ŻE:

Różnice w poziomie włączenia społecznego w poszczególnych państwach członkowskich świadczą o tym, że stopień nierówności i wykluczenia w UE można bardziej ograniczyć – zarówno wprowadzając zmiany strukturalne, jak i dodatkowo wspierając uczące się osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Równość i wybitny poziom nie wykluczają się wzajemnie, lecz uzupełniają, i należy o nie zadbać zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim. Choć w każdym z państw członkowskich sytuacja jest inna, współpraca na szczeblu europejskim może pomóc w znalezieniu sposobów, które pozwolą zwiększyć włączenie społeczne i równość, a nie zagrażą wybitnemu poziomowi.

Istotną pomocą w zwiększaniu włączenia społecznego mogą stać się systemy, które zaoferują wszystkim równie wysokie standardy jakości, wezmą na siebie większą odpowiedzialność, będą promować zindywidualizowane, integracyjne podejście, zadbają o wczesną interwencję i będą ukierunkowane zwłaszcza na uczące się osoby defaworyzowane.

Ważną rolę w zrównywaniu dostępu, zwłaszcza do szkolnictwa wyższego, mogą odegrać systemy wsparcia dla studentów, np.

stypendia, pożyczki i dodatkowe świadczenia niepieniężne. Z uwagi na dużą presję na finansowanie edukacji, ważne będzie, by zapewnić większą skuteczność inwestycji publicznych; w dokonywaniu świadomych wyborów pomoc może analiza kształtu i efektów różnych systemów finansowania,

PONADTO UWAŻA, ŻE:

Jeżeli chodzi o wczesną edukację i szkolnictwo:

1. Dobra jakościowo wczesna edukacja i opieka nad dziećmi – w tym wysoko wykwalifikowany personel i odpowiednia jego liczba w stosunku do dzieci – pozytywnie wpływają na każde dziecko, a największe korzyści przynoszą najbardziej defaworyzowanym. Uczestnictwo dzieci ze środowisk defaworyzowanych⁽¹³⁾ w tego rodzaju edukacji i opiece może wzrosnąć, jeżeli powstaną stosowne zachęty i wsparcie, przepisy zostaną dostosowane do potrzeb i poszerzona zostanie dostępność.
2. Jednym z najskuteczniejszych sposobów na szersze włączenie społeczne jest oferowanie wszystkim dobrej jakościowo edukacji kształtującej kompetencje kluczowe. Konieczne jest dodatkowe wsparcie dla szkół, w których duży odsetek stanowią uczniowie ze środowisk defaworyzowanych.
3. Aby skutecznie zapobiegać zjawisku przedwczesnego kończenia nauki, należy na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym zdobyć wiedzę o tym, które grupy są grupami ryzyka w tym zakresie (np. z powodu sytuacji osobistej, statusu społeczno-ekonomicznego czy trudności z nauką), oraz stworzyć systemy, które wcześniej wskażą, kto podlega takiemu ryzyku. Należy wdrażać kompleksowe, horyzontalne strategie polegające na szeregu ogólnoszkolnych i systemowych działań, które będą przeciwdziałać różnorodnym czynnikom powodującym przedwczesne kończenie nauki. Spersonalizowane wsparcie dla uczniów z grup ryzyka może polegać na zapewnieniu zindywidualizowanego nauczania, doradztwa, opieki mentorskiej i tutorskiej, wsparcia socjalnego oraz ponadprogramowych zajęć pomagających się uczyć.
4. Na szczeblu pojedynczych placówek edukacyjnych strategie włączenia muszą obejmować sprawne kierownictwo, systematyczne monitorowanie wyników i jakości, nowatorskie, dobre jakościowo metody nauczania wspierane odpowiednim szkoleniem nauczycieli, wzmacnianiem ich pozycji i motywowaniem, współpracą z innymi specjalistami i udostępnianiem odpowiednich zasobów. Zapewnienie potrzebującym uczniom bardziej zintegrowanego wsparcia wymaga współpracy z rodzicami i zainteresowanymi stronami z danej społeczności, np. w takich dziedzinach jak pozaformalne i nieformalne uczenie się po lekcjach.

⁽¹³⁾ Na użytek niniejszego tekstu termin „osoby ze środowisk defaworyzowanych” w stosownych przypadkach obejmuje także uczące się osoby o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

5. Tworzenie warunków pozwalających z powodzeniem włączać do głównego nurtu edukacyjnego uczniów o szczególnych potrzebach przynosi korzyści wszystkim uczącym się. Sposobem zapewniania wszystkim lepszej jakości może być coraz częstsze stosowanie zindywidualizowanego podejścia – w tym indywidualne plany nauki i wspieranie procesu uczenia się ocenami – wyposażanie nauczycieli w umiejętności pozwalające radzić sobie z różnorodnością i z niej korzystać, promowanie nauczania i uczenia się opartego na współpracy, a także poszerzanie dostępu i uczestnictwa.

Jeżeli chodzi o kształcenie i szkolenie zawodowe:

— Różnorodna oferta zawodowa, kładąca większy nacisk na kompetencje kluczowe, w tym kompetencje przekrojowe, może zapewnić bardzo potrzebne indywidualne ścieżki pozwalające podnosić kwalifikacje, a tym samym wchodzić na rynek pracy. W przypadku grup defaworyzowanych znaczenie kształcenia i szkolenia zawodowego można zwiększyć, dopasowując ofertę do indywidualnych potrzeb, ulepszając doradztwo, uznając różne formy wcześniejszej nauki, a także upowszechniając przemienne systemy pozwalające uczyć się w miejscu pracy. Zwiększenie uczestnictwa, zwłaszcza osób nisko wykwalifikowanych, w doskonaleniu zawodowym to klucz do aktywnego włączenia i do mniejszego bezrobocia w razie zmian w przemyśle.

Jeżeli chodzi o szkolnictwo wyższe:

1. Rozbudzenie aspiracji studentów ze środowisk defaworyzowanych oraz poszerzenie im dostępu do szkolnictwa wyższego wymaga ulepszenia systemów wsparcia finansowego i innych zachęt oraz udoskonalenia ich struktury. Przystępne, dostępne, adekwatne i możliwe do przenoszenia kredyty studenckie oraz stypendia oparte na dochodach mogą skutecznie zwiększyć odsetek studentów, którzy inaczej nie mogliby sobie pozwolić na wyższe studia.
2. Bardziej elastyczne i zróżnicowane ścieżki kształcenia – na przykład uznawanie wcześniejszej nauki, kształcenie w niepełnym wymiarze czasu oraz kształcenie na odległość – mogą pomóc godzić studia wyższe ze zobowiązaniami zawodowymi i rodzinnymi oraz zachęcać do częstszego podejmowania takich studiów. Wdrożenie środków, których celem jest monitorowanie i zwiększanie odsetka osób kontynuujących studia, zapewnianie zindywidualizowanego wsparcia, a także lepsze doradztwo, opieka mentorska i szkolenia z zakresu umiejętności – zwłaszcza w pierwszych latach studiów – może sprawić, że odsetek osób defaworyzowanych kończących studia wzrośnie.
3. Potrzeba specjalnych działań, zwłaszcza w dziedzinie finansowania, by w pełni uwzględnić potrzeby studentów defaworyzowanych, którzy często nie mogą skorzystać z dostępnych programów mobilności.

4. Walka z nierównością, ubóstwem i wykluczeniem społecznym może stać się skuteczniejsza, jeżeli uznamy, że na szkołach wyższych spoczywa społeczny obowiązek zwrócenia społeczeństwu korzyści wynikających z wiedzy, obowiązek udostępnienia wiedzy na użytek szerszej społeczności – zarówno szczebla lokalnego, jak i globalnego – oraz obowiązek reagowania na potrzeby społeczne.

5. Szkoły wyższe mogą także wykazać się odpowiedzialnością społeczną, udostępniając swoje zasoby uczącym się dorosłym oraz osobom uczącym się pozaformalnie i nieformalnie, intensywniej badając problem wykluczenia społecznego, stymulując innowacje, a także uaktualniając zasoby i metody edukacyjne.

Jeżeli chodzi o edukację dorosłych:

1. Szerszy dostęp do edukacji dorosłych mógłby stać się nową szansą na aktywne włączenie i większe zaangażowanie społeczne, zwłaszcza osób nisko wykwalifikowanych, bezrobotnych, dorosłych o szczególnych potrzebach, osób starszych i migrantów. Jeżeli chodzi szczególnie o tych ostatnich, ważną rolę w upowszechnianiu integracji społecznej oraz w podnoszeniu podstawowych umiejętności i zwiększaniu szans na zatrudnienie odgrywa nauka języka lub języków kraju przyjmującego.
2. Uczenie się dorosłych, możliwe w różnych warunkach, przy udziale różnych zainteresowanych stron (m.in. sektora publicznego i prywatnego, szkół wyższych, społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych) i w różnych celach: osobistym, obywatelskim, społecznym i zatrudnieniowym, to zasadniczy sposób na dotarcie do grup defaworyzowanych i grup ryzyka. Jeżeli chodzi o uczenie się na potrzeby zatrudnienia, przedsiębiorstwa mogą wykazać się odpowiedzialnością społeczną, lepiej prognozując zmiany strukturalne i zapewniając możliwość przekwalifikowania się.
3. Można zbadać, w jakim stopniu wspólna nauka przedstawicieli różnych pokoleń mogłaby się przyczynić do dzielenia się wiedzą, w tym wiedzą fachową, do komunikacji i solidarności między młodszymi a starszymi, a tym samym do redukcji rosnącej przepaści cyfrowej oraz ograniczania izolacji społecznej.

Jeżeli chodzi o uczenie się przez całe życie:

— System kształcenia i szkolenia oferujący elastyczne ścieżki, które jak najdłużej pozostają dostępne i nie są ślepych uliczkami, pomaga przewycięzać defaworyzację. Pomaga także zapobiegać marginalizacji społeczno-ekonomicznej i kulturowej oraz nie pozwala poprzestawać na skromnych oczekiwaniach. Doradztwo przez całe życie i walidowanie nabytych umiejętności, w tym uznawanie wcześniejszej nauki i wcześniejszych doświadczeń, różnicowanie modelu

dostępu na wszystkich szczeblach kształcenia i szkolenia, m.in. w szkolnictwie wyższym i w ramach uczenia się dorosłych, a także poświęcanie większej uwagi jakości i atrakcyjności warunków nauki może pomóc osobom uczącym się dokonywać zmian. Aby dotrzeć do grup defaworyzowanych pozostających poza systemem kształcenia i szkolenia, potrzebne są nowatorskie sposoby doradztwa oraz współpraca ze świadczeniodawcami innych usług społecznych i ze społeczeństwem obywatelskim,

ZWRACA SIĘ ZATEM DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, BY:

W przypadku wczesnej edukacji i szkolnictwa:

1. Zapewniły szerszy dostęp do dobrej jakościowo wczesnej edukacji i opieki na dziećmi, a tym samym dały pewny start wszystkim dzieciom – zwłaszcza tym ze środowisk defaworyzowanych i tym o specjalnych potrzebach edukacyjnych – oraz zwiększyły ich motywację do nauki.
2. Podniosły jakość oferty szkolnej i ograniczyły różnice międzyszkolne i wewnątrzszkolne, po to by przeciwdziałać ewentualnej marginalizacji społeczno-ekonomicznej czy kulturowej.
3. Skupiły się na najważniejszych podstawowych umiejętnościach, zwłaszcza umiejętności czytania i umiejętnościach matematycznych, oraz – szczególnie w przypadku uczniów ze środowisk migracyjnych – na umiejętnościach językowych.
4. Zachęcały szkoły do współdziałania w sieciach w celu dzielenia się doświadczeniami i sprawdzonymi rozwiązaniami.
5. Zintensyfikowały działania mające zapobiegać przedwczesnemu kończeniu nauki, tworząc systemy wczesnego ostrzegania wskazujące uczniów z grup ryzyka; zachęcały do opracowywania ogólnoszkolnych strategii włączenia, skoncentrowanych na jakości i uzupełnionych odpowiednim sprawowaniem kierownictwa i szkoleniem nauczycieli w kontekście uczenia się przez całe życie.
6. Wypracowały bardziej zindywidualizowane podejścia i sposoby reagowania, pozwalające wspierać wszystkich uczniów i zapewniać dodatkową pomoc tym, którzy pochodzą ze środowisk defaworyzowanych, i tym, którzy mają specjalne potrzeby.
7. Zwiększały znaczenie edukacji szkolnej, starając się tym samym pobudzić aspiracje uczniów oraz zwiększyć wśród nich nie tylko umiejętność uczenia się, lecz także motywację do nauki.
8. Zwiększały atrakcyjność zawodu nauczyciela, oferowały stosowne doskonalenie zawodowe i dbały o sprawny sposób kierowania szkołą.

9. Zadbały o większą odpowiedzialność szkół względem społeczeństwa, ulepszając partnerską współpracę szkół z rodzicami, przedsiębiorstwami i społecznościami lokalnymi, i lepiej łączyły zajęcia formalne i pozaformalne.
10. Propagowały skuteczne założenia w zakresie edukacji inkluzywnej, obejmującej wszystkich uczniów, w tym uczniów o specjalnych potrzebach, czyniąc ze szkół społeczności edukacyjne, w których pobudza się zarówno wrażliwość na problem włączenia, jak i wzajemne wsparcie i w których docenia się talenty każdego z uczniów. Monitorowały oddziaływanie takich założeń, zwłaszcza po to, by zwiększyć dostęp osób o szczególnych potrzebach do wszystkich szczebli edukacji i odsetek takich osób kończących edukację.

W przypadku kształcenia i szkolenia zawodowego:

1. Bardziej zadbały o możliwość nabywania kompetencji kluczowych drogą ścieżek i programów zawodowych i lepiej odpowiadały na potrzeby osób uczących się ze środowisk defaworyzowanych.
2. Rozwinęły ofertę kształcenia i szkolenia zawodowego pozwalającą osobom uczącym się tworzyć indywidualne ścieżki.
3. Staraly się dopilnować, by system kształcenia i szkolenia zawodowego był właściwie połączony z ogólnym systemem kształcenia i szkolenia, m.in. by istniały elastyczne ścieżki pozwalające uczącym się przechodzić z jednego sektora do drugiego oraz podejmować zatrudnienie.
4. Ulepszyły doradztwo i stosowne szkolenia nauczycieli, po to by pomagać osobom uczącym się w wyborze ścieżki zawodowej oraz w przechodzeniu do innych sektorów edukacji czy z edukacji na rynek pracy. Ma to szczególnie znaczenie dla pomyślnego wchodzenia na rynek pracy oraz dla włączania osób uczących się o specjalnych potrzebach.

W przypadku szkolnictwa wyższego:

1. Działały na rzecz poszerzenia dostępu, na przykład ulepszając systemy wsparcia finansowego dla studentów oraz tworząc elastyczne i zróżnicowane ścieżki kształcenia.
2. Opracowały strategie służące zwiększeniu odsetka osób kończących studia wyższe, m.in. ulepszając zindywidualizowane wsparcie, doradztwo i opiekę mentorską nad studentami.
3. Dalej eliminowały bariery utrudniające mobilność edukacyjną, poszerzały możliwości takiej mobilności, a także ponosiły jej jakość, m.in. stwarzając odpowiednie zachęty do podejmowania mobilności przez osoby uczące się ze środowisk defaworyzowanych.
4. Działały na rzecz specjalnych programów dla dorosłych studentów i innych osób uczących się w sposób nietradycyjny.

W przypadku edukacji dorosłych:

1. Ulepszyły strategie umożliwiające osobom nisko wykwalifikowanym, bezrobotnym, a w stosownym przypadku osobom ze środowisk migracyjnych zdobywanie kwalifikacji lub ich dalsze pogłębianie („krok do przodu”) oraz poszerzyły ofertę edukacji drugiej szansy dla młodych dorosłych.
2. Propagowały działania zmierzające do tego, by wszyscy mieli możliwość zdobycia podstawowych umiejętności i kompetencji kluczowych potrzebnych do życia i nauki w społeczeństwie opartym na wiedzy, zwłaszcza możliwość zdobycia umiejętności czytania i pisania oraz umiejętności informatycznych.

Oraz – ogólnie – umacniały społeczny wymiar systemu kształcenia i szkolenia:

1. Zwiększając elastyczność i przenikanie się ścieżek edukacyjnych i usuwając przeszkody utrudniające dostęp do systemu kształcenia i szkolenia i mobilność w jego ramach.
2. Tworząc ściślejsze powiązania między światem edukacji a światem pracy i społeczeństwem, po to by zwiększać szanse na zatrudnienie i pogłębiać aktywność obywatelską.
3. Tworząc systemy walidowania i uznawania wcześniejszej nauki, w tym uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, i zwiększając stopień korzystania z doradztwa przez całe życie przez osoby uczące się ze środowisk defaworyzowanych i osoby nisko wykwalifikowane.
4. Oceniając efekty i skuteczność finansowych środków wsparcia kierowanych do osób defaworyzowanych oraz wpływ kształtu systemu edukacyjnego i struktur edukacyjnych na tę grupę.
5. Rozważając gromadzenie danych o wynikach, o odsetku osób przedwcześnie kończących naukę i o społeczno-ekonomicznym statusie osób uczących się, zwłaszcza w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego, szkolnictwa wyższego i edukacji dorosłych.
6. Rozważając ustanowienie celów ilościowych – odpowiadających sytuacji krajowej – w zakresie włączenia społecznego drogą edukacji.

7. Rozważając wypracowanie zintegrowanego podejścia do tych celów, skoordynowanego z innymi dziedzinami polityki.
8. Przeznaczając odpowiednią ilość zasobów na uczniów defaworyzowanych i na defaworyzowane szkoły, a w stosownym przypadku rozszerzając wykorzystanie Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, po to by drogą edukacji ograniczyć wykluczenie społeczne,

ZWRACA SIĘ WIĘC DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I KOMISJI, BY:

1. Współpracowały w celu realizacji strategicznego priorytetu, którym jest promowanie równości, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej, aktywnie korzystając z otwartej metody koordynacji w kontekście strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020), uwzględniając społeczny wymiar procesu bolońskiego i kopenhaskiego oraz przyjmując środki przewidziane w konkluzjach Rady z 2008 roku w sprawie uczenia się dorosłych.
2. Staraly się aktywnie korzystać z wszelkich możliwości, jakie daje program „Uczenie się przez całe życie”, a w stosownym przypadku Europejski Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego oraz program „Progress” w celu zwiększania włączenia społecznego drogą kształcenia i szkolenia oraz by położyły silny nacisk na tę kwestię w propozycjach kolejnych programów.
3. Stymulowały i wspierały większy udział osób uczących się ze środowisk defaworyzowanych lub osób o specjalnych potrzebach w transnarodowych programach mobilności, partnerstwach i projektach, zwłaszcza w tych, które ustanowiono na mocy programu „Uczenie się przez całe życie”.
4. Wspierały badania porównawcze nad skutecznością strategii zwiększających równość w kształceniu i szkoleniu, poszerzały bazę wiedzy we współpracy z innymi organizacjami międzynarodowymi i dbały o szerokie rozpowszechnianie wyników badań.
5. Propagowały rolę kształcenia i szkolenia jako kluczowych instrumentów pomagających w osiągnięciu celu, którym jest włączenie społeczne i ochrona socjalna.